СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 282. Джерзи Ситі, Н. Дж., второк, 3. грудня, 1929. VOL. XXXVII. No. 282. Jersey City, N. J., Tuesday, December 3, 1929. THREE CENTS.

РОЗПОЧИНАЮТЬСЯ НАРАДИ ЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ 71 КОНГРЕСУ

ВАШИНГТОН, 2. грудня. — Сьогодня розпочинаються наради 71 конгресу. Ще не знати, чи та звичайна сесія матиме вигляд... більший успіх як надзвичайна, яка була скликана для до... оги фармерам і для зміни тарифи.

Взавтра відчитають в обох палатах письмо президента. Републиканы заповідають, що возьмуться до зміцнення своєї позиції, бо тепер вони розбиті й через те конгрес тільки дебатує, бо нема запевненої більшости, а через те й можности скорого переведення ухвал.

БИРД РОЗПОВІДАЄ ПРО СВОЇ ПРИГОДИ.

НЮ ЙОРК, 2. грудня. — „Ди Ню Йорк Таймс" розпочав друкувати опис Бирда про його лет до полудневого бігуна. А лет той був дуже небезпечний, бо приходилося злітати на землю серед великих хмар. Перед очима летунів розлягалося одно велике „молочне" море й не можна було бачити ні гір, ні снігу, ні навіть не знати було, як високо летиться.

УБИВСТВО В ТЮРМІ.

ОСИНИНҐ (Ню Йорк), 2. грудня. — Синг-Синг була свідком небувалої події. Ото 1,700 вязнів вертали до вязничних келій з недільної прогульки, коли хтось вдарив молодого вязня Камінського кілька разів штабою по голові так сильно, що той втратив притомність і за 15 мінут помер.

Власти не можуть досі дізнатися, хто це його забив, бо всі вязні, які мусіли бути свідком вбивства, мовчать і не хочуть зізнавати. Догадуються, що Камінського забив Бураков, котрий доконав влому разом з Камінським і котрого Камінський потім зрадив. Через те попав Бураков у тюрму.

МОРРО СЕНАТОРОМ.

АТЛАНТИК СИТІ, 2. грудня. — Американський амбасадор до Мексика вже не поверне на своє дипльоматичне місце, а відбувши морську конференцію в Лондоні, буде кандидувати на сенатора зі стейту Ню Джерзи. З републиканської партії буде ще кандидувати у тім самім стейті бувший сенатор Фрілінггайзен, тому прийде між обома кандидатами до боротьби.

ЯК ДОВГО ВАРИТИ ЯЙЦЯ НА МЯГКО?

КИНҐСТОН (Ню Йорк), 2. грудня. — Господині з Кинґстон вже знають, як довго треба варити яйця на мягко. А саме треба їх варити так довго, поки не зміняться на вулиці червоні сиґналові світла на зелені, або навпаки.

СОЦІЯЛІСТИ РЕКРУТУЮТЬ.

НЮ ЙОРК, 2. грудня. — Нюйорські соціялісти повели живу кампанію за придбання нових членів. Вже знижують річну вкладку з $6 на одного доляра, бо думають, що в той спосіб притягнуть більше людей до партії.

ЧИСТИТЬ „АВҐІЄВУ СТАЙНЮ".

ФИЛАДЕЛФІЯ, 2. грудня. — Д-р Персивал Чуб, голова „Сен Луіс Етикал Колтюр Сосаєті", твердить, що Америка морально занепадає, бо не дбає навіть за те, щоби прочистити „Авґієву стайню" у Вашингтоні й терпить на найвищих позиціях політичну й економічну корупцію.

ПРОМИСЛОВЦІ ЗДЕРЖАТЬ ВІЙНУ.

НОВИЙ ПЛЯН УСУНЕННЯ ВОЄННИХ НЕБЕЗПЕК.

ВАШИНГТОН, 2. грудня. — Едвард Н. Горлей, котрий був підчас війни президентом Корабельної Ради, вислав до Джорджа Тевніса в Бельґії меморіял, в якім подає способи, як можна оминути війну. Тевніс є президентом Міжнародної Палати Торговлі.

Горлей подає імена найбільших просмиловців світа, котрі мають у своїх руках нафтовий, залізний, мідяний і т. п. промисли, без яких помочі не може вестися ніяка війна. Колиб ті промисловці згодилися замкнути довіз сирівцю для тих держав, що ведуть війну, то війни не було би, бо не було б її чим вести.

ПАЛЕСТИНА ДЛЯ ЖИДІВ.

НЮ ЙОРК, 2. грудня. — Сіоністичний провідник Ліпський, президент сіоністичної організації Америки, апелює до Жидів, щоби підпирали сіоністичний рух, який хоче обеднати всіх Жидів світа. Щоби цього доконати, треба мати Жидам свій осередок, свою власну державу. Тому ідеалом Жидів мусить бути: Палестина для Жидів.

ТЮРМА НЕ Є ПЕРЕШКОДОЮ ДЛЯ СИНКЛЕРА.

ШИКАҐО, 2. грудня. — Нафтовий магнат Синклер, котрий просидів пів року у вашингтонській вязниці, буде знову вибраний президентом „Американ Петролеум Інститут". Рівнож і Догені, який має піти під суд за обманства в справі винайму державних нафтових теренів, нічого не потерпить, бо ввійде до дирекції компанії.

МІСТА НЕБЕЗПЕЧНІ ДЛЯ ЖІНОК.

ВАШИНГТОН, 2. грудня. — Чим більше місто, тим воно більш небезпечне для жінки з морального боку. Таке виказує урядова статистика. Тасама статистика стверджує, що більше є злочинів і злочинців у малих містах ніж у великих.

ТРЕБА РОЗВЯЗАТИ 90,000 КОРПОРАЦІЙ.

ОЛБАНІ, 2. грудня. — Секретар нюйорського стейту Едвард Флин подає, що треба розвязати у стейті 90,000 корпорацій, бо вони за послідних 5 літ не платили податку.

НЕ ДОВІРЯЮТЬ АМЕРИЦІ.

Часопис „Ля Пенза", що виходить у Буенос Айрес (Арґентина), продовжує критику американської політики супроти Полудневої Америки. Каже, що Полуднева Америка не привязує ніякого значіння до пакту Келоґа. Бо як довго Америка держить силою военної окупації Гайті і Нікараґву, так довго годі вірити у пацифістичні ідеї Америки. Часопис той твердить, що Злучені Держави мішаються у внутрішні справи держав Полудневої Америки, попирають там вигідні для них партії та вибирають таких президентів, яких їм треба. Як довго Америка держить маринарів у Нікараґві, так довго рядить виключно сила.

БУДЕ ПРОДОВЖУВАТИ ПОЛІТИКУ ШТРЕЗЕМАНА.

Дня 29. листопада перший раз виступив у німецькім райхстаґу новий міністер справ закордонних, Курціус. Він домагався ратифікації пляну Йонґа, який є значно ліпшим від Досівського. З його промови видно, що він буде активним у політиці, яку буде провадити в напрямі, наміченому Штреземаном.

РУМУНСЬКИЙ ПРИНЦ І ШОФЕР.

Двацятьлітний шофер Дамян, оминаючи віз, зачепив таксаметром авто принц-реґента Николая. Обидві машини зупинилися. Принц Николай вискочив з машини й ударив шофера два рази в лице. А коли той упав, копав його ногами. Шофера відвезено в тяжкім стані до лічниці. Букарештенська румунська преса висказує негодування з цього випадку.

ПОДВИГИ РУМУНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Ансабль букарештенської опери давав у Національнім Театрі в Чернівцях виставу опери „Травіята". Румунським студентам передано до роздачі даром 40 квітків. Та студенти, невдоволені скількістю білетів і місцями, відіслали білети назад, а вечером явилися в театрі, перервали поліційний кордон, погнули залізні поруча й вдерлися до салі. Через це спізнилося представлення 2 години.

РУМУНСЬКА БЕЗЛИЧНІСТЬ.

За вживання української мови викинули румунські студенти Івана Колотила із студентської університетської харчівні й подали ще крім того прохання до ректорату, щоби його виключено з університету. Видно, що погрози принимають конкретні форми. Та нічого. Чим гірше, тим лучше!

ЖЕРТВА ГРИ В КАРТИ.

„Н. Фр. Прессе" подає, що у Відні в XIII. окрузі застрілився прокуратор Бернард Людер. Причиною траґічного кроку було те, що він любив грати в карти і одної ночі програв майже всі гроші і то свої та своєї жінки. Жінка, що чекала на прокуратора цілу ніч вдома, найшла його враниці при столі в канцелярії з простріленою головою, а залишений на столі лист виявив, що прокуратор застрілився через нещасливе закінчення нічної гри в карти.

ПРИВЕЗЛИ ПОГИБШИХ НА СИБІРІ.

До Ню Йорку привезено тіла 75 американських жовнірів, котрі погибли в боротьбі з большевиками у селі Архангелі в північній Росії.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В УЖГОРОДІ.

Традиційне вже в Ужгороді свято 1. листопада відбулося і в цьому році величаво. Памяти українського зриву в листопаді 1918 року присвячено там торжественний концерт, що відбувся 1. листопада ц. р. в салі мадярського касина. Коротеньку, але глибоко продуману й відчуту промову виголосив лікар д-р Іван Рихло. Після того виступали хори й поодинокі солісти, були теж відповідні деклямації. Як у попередніх роках, так і цим разом програма концерту-академії була богата, а виконання її дуже солідне. Публика, що явилася на цьому святі, була в цілости полонена повагою хвилі і винесла з цієї мистецької вечірки якнайкращі враження.

СИРІТСЬКА ДОЛЯ.

У Львові при вул. Кордецького 7. повісився 16-літний Володислав Вишневський. Слідство виявило, що Вишневський був сиротою і жив на ласці у свого вітчима шевця, який так знущався над ним, що доведений до розпуки цей хлопчина порішив закінчити життя самогубством. Минулого року Вишневський був утік з дому і служив на однім фільварку в селі, щоби позбутись опіки свого вітчима, але втративши службу, він вернув до Львова, де стрінуло його нове знущання і побої опікуна.

ЗА ФАЛЬШУВАННЯ ТЕСТАМЕНТУ.

Дня 9. листопада у перемиськім суді закінчився процес проти фальшівників тестаменту Павла Тишковського. Суд присяглих одноголосно признав винуватими дідича Гашлякевича та інжиніра Конопку і засудив обидвох на один рік вязниці. Обвинувачених Мозарівського і Тишковського звільнено від вини й кари. Після прочитання присуду обвинувачений Конопка зімлів і впав непритомний на землю. Вислід розправи проти цих богатих власників дібр у перемиськім повіті викликав у Перемишлі немалу сензацію. На розправі було присутних богато членів родини обвинувачених.

СТУДЕНТ УБИВ ПРОФЕСОРА.

Російський студент Горін застрілив у Брукселі професора університету Бертранда. При слідстві признався, що не вбив його за свої невдачі при іспитах, але за те, що професор перешкаджав йому дістати допомогу із комітету опіки для еміґрантів.

МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ ДЛЯ ЦИГАНІВ.

Національне товариство циганських музиків у Будапешті заснувало музичну академію для циганів. Ця висока школа названа по циганськім примасі Віґарі. До першого вступного іспиту зголосилося 150 учеників у віці 20—50 літ. З них були 110 приняті.

ПОВСТАННЯ НА УКРАЇНІ.

„Комуніст" повідомляє, що в полтавській ґубернії військові відділи „ГПУ" мали битву з повстанчим відділом під проводом Ґонти. У битві большевики взяли в полон 47 повстанців і розстріляли їх. Цей повстанчий відділ довший час нападав на радянські уряди. Сам отаман Ґонта не попав у полон і з останками повстанців скрився в ліси.

СТРАЙКИ В НАШІМ КРАЮ.

В Станиславові почався страйк робітників торгівель овочами та яриною. Робітники вимагають скасування нічної праці, усталення платні та признання 8-годинного дня праці. — У Галичі страйкують робітники, що працюють при реґуляції Дністра. У Доброгостові, в Дрогобиччині, страйкуючі робітники здобули підвищення платні на 8 прц. В повіті Рава Руська є страйк фільваркових наймитів та робітників.

КАМІННЯМ БОРОНЯТЬ КОНСТИТУЦІЮ.

У Варшаві невідомі оборонці польської конституції вибили вночи камінням вікна в домі консервативного посла Радзівіла. На однім камені був приліплений папір з написом: „Це тобі за обмежування конституції".

КООПЕРАТИВНЕ СВЯТО В БУСОВИСЬКАХ.

Дня 3-го листопада ц. р. відбулося величаве кооперативне свято в Бусовиськах, (пов. Старий Самбір). Після відправлення молебня промовляв горячо о. сен. Татомир, після чого численно зібрані учасники свята рішили, що будуть купувати тільки в своїх кооперативах. Дальше промовляли ще повітовий люстратор кооператив п. Захарченко й урядовець „Сільського Господаря" п. Турянський Осип. Свято залишило по собі незатерте враження.

УКРАЇНЕЦЬ ВІДКРИВ 100 НЕВІДОМИХ ОСТРОВІВ.

Радянський летун Борис Чухновський, котрий торік найшов на північних ледах нещасливців з італійської виправи до північного біґуна, саме тепер повідомив радянський уряд, що він відкрив у північних арктичних сторонах більше як 100 островів, які досі були невідомі. На тих островах, каже Чухновський, є величезні стада оленів і пташі. Чухновського вислала у цю виправу ленінградська Академія Наук. (Борис Чухновський, це Українець, родом з Катеринославщини).

ЖИДИ МАСОВО ВТІКАЮТЬ З СИБІРУ.

Большевицька преса доносить, що жидівські кольоністи, вислані з европейської Росії в Сибір, масово відти втікають. З вивезених туди 15,000 жидівських кольоністів утекло досі 75 проц.

ВОВКИ В СРСР.

Московська преса подає, що в селах московської ґубернії появилося так богато вовків, що радянська влада вислала проти них цілі відділи міліції. Вовки цілими зграями нанастують аж 36 сіл московської ґубернії.

ПОЧИНАЮТЬСЯ РОСІЙСЬКО-КИТАЙСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

КИТАЙСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ВИЇХАЛА ДО БОЛЬШЕВИКІВ. БОЛЬШЕВИКИ ХОЧУТЬ ЧАСТИНУ МАНДЖУРІЇ ПРИЄДНАТИ ДО РАДЯНСЬКОЇ МОНҐОЛІЇ. НА ФРОНТІ НЕМА СПОКОЮ.

ШАНҐАЙ (Китай), 2 грудня. — Китайське центральне правительство уповажнило манджурське правительство вести всі переговори з Росією в справі конфлікту ізза Східно-Китайської Залізниці. З Мукдена вже виїхала китайська делеґація для переговорів з большевиками, які будуть провадитися на російській території.

В Манджурії кружляють уперті чутки, що російські большевики хочуть приєднати західну частину Манджурії до радянської Монґолії, щоби таким чином здобути собі вплив у тій частині Манджурії та забезпечити свої інтереси на Східно-Китайській залізниці.

З російсько-манджурського кордону повідомляють, що там нема спокою, бо в ріжних місцях дрібні російські відділи нападають на китайську територію.

Китайська делеґація вже прибула на сибірський кордон біля Нікольського-Усурійського, де мають провадитися всі переговори з російськими повновласниками. Большевики будуть домагатися повного привернення їх прав на залізниці, призначення бувшого начальника залізниці Ємшанова знову на старе становище та покарання китайських урядників, винуватих у започаткованню китайсько-російського конфлікту та в переслідуванню в Манджурії радянських урядовців і підданих.

Нанкінське китайське правительство вважає ці вимоги неможливими до приняття й сподівається, що чужинецькі держави нарешті вміщаються, щоби припинити китайсько-російський конфлікт. Відомости з японських та инших чужинецьких джерел подають, що наступ російських військ на Манджурію був далеко менших розмірів і значіння, ніж його представляли перед світом Китайці. Робили вони це для того, щоби втягнути инші держави на свою сторону в їх конфлікті з Росією.

ТРУДНОЩІ МОРСЬКОГО ОБЕЗЗБРОЄННЯ.

ЛЕЖАТЬ У СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ. ТРУДНО ПОГОДИТИ ІТАЛІЮ, ФРАНЦІЮ ТА АНҐЛІЮ.

ЛОНДОН (Анґлія), 2 грудня. — Успіх конференції по морському обеззброєнню залежить від того, чи вдасться полагодити проблему взаємовідношення морських сил між Італією, Францією та Анґлією. Відомо, що Анґлія буде домагатися для себе права тримати в Середземному морі военну фльоту сили, рівної італійській та французькій фльотам разом.

Очевидно трудно, щоби на це погодилася Франція та Італія, які й між собою ще не прийшли до згоди, а кожда з них старається мати сильнішу фльоту від своєї сусідки.

ХОЧЕ ЗМІНИ КОНСТИТУЦІЇ.

ОЧЕВИДНО ГОВОРИТЬ ТЕ, ЩО ХОЧЕ И ДУМАЄ ПІЛСУДСЬКИЙ.

ВАРШАВА (Польща), 2. грудня. — Польський міністер торговлі Квятковський виголосив у Львові промову, в якій закликав сойм приступити до обговорення справи зміни польської конституції. Він домагався, щоби конституція була змінена в напрямку збільшення прав виконавчої влади й обмеження прав законодатних орґанів.

ПАМЯТИ КЛЄМАНСА.

НАДЗВИЧАЙНО ВРОЧИСТО ВІДБУЛОСЯ ВШАНОВАННЯ ПАМЯТИ ТОГО, ХТО „ВРАТУВАВ ФРАНЦІЮ".

ПАРИЖ (Франція), 2. грудня. — При участи правительства Франції, послів, великих мас військ, численних ріжних орґанізацій та міліонів народу відбулося вшанування памяти Клеманса. Головна врочистість відбулася біля тріюмфальної брами, над гробом невідомого жовніра, перед яким проходили церемоніяльним маршем війська, ріжні орґанізації та нарід.

Майже вся величезна військова залога Парижа була виведена на Елизейські поля. Коли почувся стріл тяжкої гармати, все військо й нарід стали мовчки на позір. На той час спинився рух у всьому Парижі й більшости инших міст Франції, бо вся нація мовчки віддала пошану свойому найбільшому мужеви. По другім стрілі гармати почався церемоніяльний похід перед гробом невідомого жовніра військ, а потім ріжних делеґацій, між якими були представники чужинецьких ветеранів Великої Війни.

Ніхто жадних промов не виголошував, але всі своїми серцями й думками віддавали поклін і подяку тому, хто в найтяжчу годину вратував Францію, як сказав бувший президент Франції Пуанкаре.

ПРОТИ ПЕКЛА.

ЛОНДОН (Анґлія), 2. грудня. — Лондонський епископ виголосив проповідь, у якій підніс, що залякування римокатолицькою церквою людей пеклом збільшує лави невіруючих. Він говорить, що не треба малювати, як на вогні в пеклі смажиться душа людини, але треба більше проповідувати безсмертність душі та в серцях людей викликати не страх перед карою божою, а любов до Бога.

ВИСАДИЛИ КВАТИРУ ФАШИСТІВ.

ЛОНДОН (Анґлія), 2. грудня. — З Ковна повідомляють, що вибух бомби висадив в повітря головну кватиру литовських фашистів, відомих під іменем „Залізні Вовки". Ці фашисти підтримували бувшого диктатора Литви, Вальдемараса.

Вибух був такий сильний, що будинок знищений зовсім, а напротив, через вулицю, в університеті повилітали всі вікна.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Gommittee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРІЮМФ ЛЕТУНА

Американський летун Бирд задумав кілька літ тому назад доконати двох великих пригод, а саме облетіти оба бігуни землі. Хоча Бирд був добрим летуном, але його думка видалася знакомим і приятелям просто божевільною. Так богато перешкод стояло на дорозі до сповнення сього пляну. Одні з тих перешкод в самій природі, другі в трудности зорганізовання підприємства. Бирд не подавався. Він уперед доконав лекшого лету на північний бігун. Се дало довіря до нього, якого йому було треба для зорганізовання лету на південний бігун.

Виправа до південного бігуна хоч куди трудніша справа від виправи на північний. На полудневому бігуновому крузі нема людий, як є на північному. Придатна до людського життя суша не підходить до південного бігуна так близько, як до північного. На случай нещастя для бігунів вони моглиби сподіватися помочи тільки від себе самих. Південно-бігуновий круг менче розсліджений, а тим самим там можуть стрінути подорожних ріжні несподівані пригоди. Дорогу до бігуна перегороджує високий ланцюх гір, який і подорож землею і подорож воздухом робить дуже небезпечною. Додавши до сього ще небезпеки, які стрічаються в кождому зимному краю, то будемо мати підприємство, якого трудности можуть легко видатися неможливими до переборення.

Та Бирд не застрашився сими небезпеками. Для нього, як для всіх великих людий, трудности є на те, щоби їх поборювати. Він найшов приятелів, котрі помогли йому фінансово. Він став збирати наукові дані, себто вивчувати все те, що досі було відоме про південний бігун, та що йому могло придатися знати. Він став далі підбирати людий для виправи. Виправа мала тревати що найменче кілька місяців і для неї треба вибрати було людий, яких сила волі не заломиться за весь сей час. Се мусіли бути теж люди, які мають відповідні відомости і виправі можуть помогти, а не їй заваджати.

Нарешті Бирд вибрався кораблем до підбігунового круга. Там він розложив стації, з котрих мав зробити остаточний лет. Сей тревав 18 годин. Він був удачний. На ньому було богато небезпек, і він запалює фантазію людий по всьому світі. Але в дійсности не сей лет є дійсним осягом Бирда. Лет се тільки остаточне завершення довголітної науки, довгих місяців праці, вагань, сумнівів. Лет се осяг не тільки відваги, але й організації засобів до остаточного подвигу.

ШКІДЛИВА ЗАБАВКА В „ВИСОКУ ПОЛІТИКУ".

Дня 20. листопада в сенаті американського конгресу сенатор Ковпленд вніс резолюцію за встановленням дипльоматичного представника до Української Народної Републики.

Резолюція мотивована пятьма точками. По перше мотивується її тим, що „Україна через богато століть удержала своє самостійне існованнє, свою національну ідентичність і суцільність своєї мови, встанов і прав". По друге тим, що „за Україною пішла Українська Демократична Република, котра була встановлена правильно й свобідно, з писаною конституцією, дня 22. січня 1918 року". По трете тим, що „існованнє сеї Републики було признане загально державами світа з виїмком Злучених Держав". По четверте тим, що „мимо такого виразного визнання російським урядом у 1918 році сей уряд напав відтак на Україну й захопив її під свою владу", а „уряд Української Народної Републики мусів перенести свою урядову діяльність з України до Польщі, Чехословаччини й Франції, де його урядники тепер функціонують". По пяте тим, що Америка повинна висказувати свій осуд проти безправного вчинку російського уряду. Супроти сього сенатор Ковпленд домагається, щоби конгрес ухвалив видатки на удержання дипльоматичного представника до Української Републики, коли президент буде вважати таке встановленнє потрібним.

Зміст резолції ясний. Ясно, що вона добивається встановлення дипльоматичного представника до „уряду У. Н. Р.". Ясно теж, що сей „уряд" находиться поза територією України вже понад десять літ, що він живе з ласки Польщі, Чехії й Франції.

Резолюція попертаількома неправдами. Резолюція підсуває, що Україна вдержувала свою самостійність віками, тоді як правдою є, що вона була поневолена віками. Резолюція каже, що уряд У. Н. Р. визнали всі держави світа з виїмком Америки, тоді як сей уряд у ті часи, як він ще мав дійсну владу на Україні, визнали були тільки центральні й прибалтійські краї. Найбільшою неправдою є те, що теперішний „уряд У. Н. Р." функціонує як уряд. Неправдою є, немовби хтонебудь на Україні або поза Україною визнавав сих „урядників, що ще й тепер функціонують у Польщі, Чехії та Франції", за уряд. Сих урядників ніхто з Українців не піддержує, ні фінансово ні політично. Вони ніяких урядових приказів не видають, бо знають, що їх ніхто не послухає. Вони не дістають грошевої підпомоги від Українців. Вони не мають ні одного органу, навіть однеї газети, удержуваної добровільними передплатами. Вони мають одну місячну газету, ту розсилається до цікавих даром. „Урядники", що себе представляють представниками У. Н. Р., дають допомогу своїм прихильникам. Поза сим кружком плачених прихильників вони не мають ні одної чесної душі, що за ними стоїть для ідеї. „Урядники" на хліб не працюють звичайним способом. Вони живуть з ласки чужих урядів, звичайно польського, який їх платить для розкладання антипольського руху в краю й на еміграції. Їх піддержує Польща для польських інтересів, які з українськими ніяк не сходяться. Словом, се не ніякий „уряд" У. Н. Р., а чисто польська аґентура.

Посилаючи представників до такого „уряду", се булаби справді смішна історія, якби вона не була така сумна. Як собі властиво представити представника Злучених Держав до того „уряду У. Н. Р."? Де сей представник мавби перебувати? В бібліотеці, чи в каварні? Чи мавби він жити в Парижи чи в Варшаві? І як то сей американський представник до „українського уряду" мігби жити в Парижи попри другого американського представника до французького уряду? І що булоби з тим представником, якби Польща перестала давати гроші „українському урядови"?

Сі всі питання моглиби виринути, якби прийшло до дискусії над резолюцією сенатора Ковпленда. Така дебата певно розкрилаби кожду неправду, поміщену в резолюції. Така дебата певно не причиниласяби до звеличання українського імени, але до його збещещення. Вже самі неправди, поміщені в резолюції, понижалиби українське імя. Вже се саме, що сей нібито український нібито уряд живе з польського жолоба, понижилоби імя українського народа.

На щастє українського народа, до такої дебати певно не дійде. Сенатори й сенатовий комітет для заграничних справ мають богато справді пекучих справ політики, щоби займатися визнаванням неіснуючого уряду або висиланнєм представників до польських аґентів. Се певно знав і внескодавець, коли він, не розглянувши краще справи, поклав своє імя під сей документ політичної легкодушности, що в наголовку домагається встановлення представника, а в резолюції коштів на нього, як президент буде вважати за відповідне такого встановити.

Най буде, що дебати не буде, і що вороги українського народа, Поляки й Москалі, не будуть мати нагоди компромітувати українського народа при нагоді такої дебати, але вже се одно натяганнє американського сенатора на компромітуючу його акцію буде мати певно такий наслідок, що він на будуче ніколи не дасться наклонити до якогось виступу за українським народом. Коли сенатор Ковпленд є справді приятелем українського народа, то се натягненнє його на підпис під такі брехні й нісенітниці може мати хіба сей наслідок, що Українці втратять ще одного прихильника. Попри нього український нарід може втратити теж симпатії других прихильників, що довідаються про сю несовісну аферу.

Хто може з неї скористати? Відомо: де ми тратимо, там зискують наші вороги. Ся резолюція заставляє Українців розкрити гниль, що розсілася серед української політичної іміґрації. Для Українців булоби краще, якби сеї гнилі перед світом не виводити.

Скористають з тої резолюції певно ті, що живуть з гадючих фондів Польщі. Вони будуть могти показати на сю резолюцію як на свій новий здобуток для компромітації українського імени та зажадати нового срібняка на заплату за свою юдину роботу.

Щоби українській справі з того не вийшла ніяка шкода, треба всім тим Українцям, які вірують у незломну силу українського народа та спирають боротьбу проти ворогів України на власні сили українського народа, підкрипити боротьбу проти ворогів. Підсувають Поляки й Москалі нову компромітацію для українського імени, то ми даймо кращу матеріяльну підмогу тим, що там на місци, на українській території, борються проти всякого окупанта, хто він не будьби. Як прийде в американському сенаті до якоїсь дебати над резолюцією Ковпленда, то певно й ми скажемо своє слово про те, що ми не признаємо ні варшавського договору, віддаючого галицьких Українців під владу Польщі, ні ризького договору між червоною Москвою та Польщею, підтверджуючого варшавський договір. Як прийде до такої дебати, то скажемо, як працює Польща серед Українців. Якби й до дебати не прийшло, а тільки „уряд" мавби дістати дещо більшу субвенцію на своє удержанне, то нам треба скріпити акцію проти окупантів.

ПОШУКУЄМО 34 УКРАЇНЦІВ З $100.

СТРІЛЕЦЬКИЙ ҐУРТОК Ч. 2 В НЮ ЙОРКУ, ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

ЗГІДНО З НАШИМИ ПОЧУВАННЯМИ І ЗАРЯДЖЕННЯМ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ, КОЖДИЙ ЧЛЕН ГРОМАДИ ВЖЕ ДАВНО ЗЛОЖИВ СВОЮ ЛЕПТУ НА БУДОВУ ДОМУ ІНВАЛІДІВ. ЩОБИ ОДНАЧЕ ПРИСПІШИТИ ТУ БЛАГОРОДНУ АКЦІЮ Й ЗДВИГНУТИ У ЛЬВОВІ КОШТОМ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ СВЯТИНЮ СТРІЛЕЦЬКОЇ СЛАВИ І ВІКОВУ ПАМЯТКУ ЖЕРТВЕННОСТИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, СТАЄ НАШ ҐУРТОК ЩЕ Й В РЯДИ СТОДОЛЯРОВИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ, ЗА ЯКИМИ ТО ПОШУКУЄ ОБЄДНАННЄ.

ПЕРЕСИЛАЄМО ТУ ЖЕРТВУ З ВІРОЮ, ЩО РОЗКИНЕНІ ПО АМЕРИЦІ НАШІ СТРІЛЬЦІ ПОДБАЮТЬ ЗА СВОЇХ ТОВАРИШІВ, СЕБТО ЗА НАШИХ ІНВАЛІДІВ І ДОЛОЖАТЬ ТРУДУ, ЩОБИ ЗНАЙТИ ХОЧ ТИХ 34 СТОДОЛЯРОВИХ УКРАЇНЦІВ, ЗА КОТРИМИ ПОШУКУЄМО.

НАШУ ЛЕПТУ ВИСЛАЛИ МИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

**OBYEDNANYE
P. O. BOX 411,
PHILADELPHIA, PA.**

Ґуннар Ґуннаресон.

СИН.

Ісляндська новеля.

(2)

(Докінчення)

Хлопець пішов понад беріг, щоби подивитися, що є з човном. Найшов з нього тільки тріски, та не сказав нічого; зморщив тільки брови.

По цім вернувся і сів знову біля голови мертвого батька.

В думці говорив собі, що справа стоїть погано. Як би остався хоч човен, то мігби його продати, бо, як би воно й не було, а на похорон вітця треба було грошей. Це знав він добре, бо старий Сньолфур казав нераз: „Кождий повинен старатися, щоби вразі смерти не справляли йому похорону на кошт громади — бо це стид".

І старий Сньолфур додавав ще: „Ми можемо спокійно вмирати, бо вразі потреби можемо продати кусок землі, човен, знаряди рибацькі і зможемо покрити видатки на похорон".

Але тепер все було знищено. Остався лише кусок поля. Та що дістав би він за нього? Він міркував собі, що його земля не мав великої вартости, бо вона не дуже врожайна.

Нараз згадав він і те, про що дотепер забув зовсім, а іменно, що він сам не має з чого жити і що наслідком того він засуджений на голодову смерть.

Прийшла йому думка піти на беріг і кинутися в море. Та тоді старого Сньолфура мусіли би поховати на кошт громади, а він не хотів перебирати на себе відвічальности, щоби батько і він пішли в землю в такий ганебний спосіб.

Молодий Сньолфур привик до таких розумовань. Та все таки його зачала боліти голова і він малощо не втратив надії і не оставив все на божу волю.

Нараз нагадав собі, що не має де перебути ночи. На дворі був страшний мороз. Він роздумував ще якийсь час над цим, де перевести ніч, і вкінці рішив узяти кілька стовпів і лат, прикріпив їх сильно до скали понад трупом, накинув зверха вітрило човна і прикрив усьо снігом, щоби в середині було тепліше.

Ця видумка врадувала його ще й тому, що в той спосіб міг задержати при собі, ще кілька днів старого Сньолфура. Коли все було готове, увійшов він в це імпровізоване пристановище і сів біля свого батька.

Він чувся дуже змученим і голодним і малощо не заснув. Та не давала йому супокою думка, як би то він міг роздобути грошей на батьків похорон. Нараз блиснула йому світла ідея, а небавом за нею й друга. В одній хвилі зникло всьо змучення. Скоро вийшов він на двір і попрямував у село.

Йшов просто до склепу купця. Не дивився навіть на доми, біля котрих проходив. Він і не замічав, що люде дивилися на нього не дуже привітливо.

— Це хлопець, що не плаче за своїм батьком, — говорили вони між собою.

Прийшов до хати купця, ввійшов прямо в склеп і спитав хлопця, чи не може говорити з купцем.

Хлопець подивився на нього, подумав хвильку, а потім пішов і постукав у двері кімнати, що знаходилася за склепом. Купець зявився в дверях, поглянув уважно на молодого Сньолфура, а потім закликав його до своєї кімнати.

Молодий Сньолфур оставив свою шапку в склепі на столі і ввійшов до кімнати.

— Що є, хлопче? — запитав купець.

Молодий Сньолфур малощо не втратив відваги, але згадав вагу справи, в якій прийшов, і сказав:

— Чи знаєте, що для випорожнювання риби із човнів наше місце є вигіднійше, ніж ваше?

Купець мимовільно не міг здержати усмішки на мужний спосіб говорення і спокійну повагу молодого Сньолфура.

— Я чув, що так говорять, — відповів він.

— Добре. Ну, а що ви мені заплатите за те, щоб ви цього літа користувалися тим місцем для випорожнювання риби із ваших човнів?

— А не булоби ліпше, щоби я його у тебе купив? — спитав купець, стараючися заховати радість.

— Ні, — спротивився молодий Сньолфур, — бо в цім випадку не мав би я де перебувати.

— Але і тепер там не можна жити на дворі, на вільнім воздусі.

— Літом зможу собі там побудувати колибу, а доти я зробив собі вже притуловище. Але я втратив вітця і мені розбився човен і тому не можу цього літа виходити на риболовлю. Це є причиною, що я хочу вам винайміти нашу пристань, розуміється, як згодитеся мені заплатити. Звідти зможуть ваші рибаки виходити на море в кожду пору. Ви-ж знаєте, що минулого літа мусіли вони богато днів сидіти дома, тоді як я з моїм батьком випливали на море. Батько казав мені, що наше місце богато ліпше захищене, ніж ваше.

— І що ти жадаєш за винаймлення на ціле літо? — спитав купець.

— Стільки, щоби я міг купити домовину для мого вітця і щоби не допустити, щоби його ховали на кошт громади.

— Добре, годжуся. Я постараюсь о домовину і все инше. Цим не потребуєш більше журитися.

Купець справився до склепу, як би хотів отворити йому двері, щоби він вийшов з кімнати, але молодий Сньолфур стояв і не рушався з місця. Видно було, що мав ще щось сказати.

— Коли причалить весняний корабель з вашими товарами? — спитав він тимсамим серіозним тоном, що і передше.

— Думаю, що прибуде завтра, — відповів купець.

І він думав, начебто хотів відгадати загадку: Що задумує цим питанням цей дванацятьлітний хлопчина?

— Як так, то не треба вам буде, як і минулого літа, хлопця до склепу? — спитав молодий Сньолфур, дивлячися дуже спокійно на купця.

— Так, але мені треба трохи сильніщого від тебе, — відповів купець усміхаючись.

— Чи ви не хотілиби вийти зі мною троха на двір? — спитав знову молодий Сньолфур, маючи вираз лиця, як би очікував купцевої відповіди.

Не перестаючи всміхатись, купець вийшов з ним через склеп і оба попрямували до поблизького горба, що взносився над морем. Нараз молодий Сньолфур спинився, вхопив мовчки і спокійно велику каменюку, підніс її з легкістю вгору і кинув знову на землю. Потім звернувся до купця і сказав:

— Челядник, котрого ви мали тогід, не міг піднести цього каменя; я сам бачив його кілька разів, як він це пробував і не міг піднести.

Купець засміявся вдоволено:

— Як ти такий сильний, то беру тебе за челядника.

— І ви дасте мені їду і плату, що мав попередний челядник? — спитав молодий Сньолфур.

— Так, будеш мати всьо, що мав і він, — запевнив його купець.

— Тоді все добре, бо я не оставлений вже на ласку громади, — сказав зітхаючи молодий Сньолфур. — Як маю убрання і їду, то не непокоїть мене більше нічого, — додав він.

Взяв потім шапку і подав купцеви руку, так, як він бачив, робив його отець.

— Дай вам, Боже, здоровля, — сказав він, — я прийду позавтра.

— Оставайся ще і ходи трохи зі мною, — сказав купець, зайшов до кухні і покликав за собою і молодого Сньолфура. В кухні прикликав наймичку і сказав до неї: — Дай цьому хлопцеви щось зїсти!

Молодий Сньолфур похитнув енерґічно головою на знак, що не хоче.

— Ти не голоден? — спитав його купець.

— Так, я голоден, — відповів він і голос задрожав йому, як приємний запах їди роздражнив ще більше його голод. Все таки він прийшов до себе і додав:

— Це, що ви мені тепер даєте, це милостиня, а я милостинь не приймаю.

Купець став нараз дуже поважним. Зближився до хлопця, погладив його по голові і вступив з ним до кімнати.

— Слухай, парубче! Ти бачив, як твій отець частував гостя чаркою горівки або кави. Так, чи ні?

— Так, я бачив, — відповів хлопець.

— З того слідує, що ми повинні угощати гостей. І коли гість відказується, то не можеш з ним більше приятелювати. Тому ти повинен зі мною обідати, бо ти прийшов до мене в гості і ми погодилися в дуже важній справі, котрої не можна би залагодити, якби ти відказався бути моїм гостем.

— То я присилуваний вам не сповнити, — сказав хлипаючи молодий Сньолфур. Він задумався кілька хвиль і сказав потім поважно:

— Першим обовязком чоловіка мусить бути те, щоби він давав кождому, що йому належиться, не був нікому ні чого винним, а решту щоби оставив на волю божу.

— Так, це правдиві слова, — потвердив купець, що мусів витягнути з кишені хустину, бо сміявся і плакав заразом.

— Ось кров чесного роду, — шептав він до себе.

Потім, погладивши по волоссю молодого Сньолфура, сказав:

— Нехай тебе Бог благословить, моя дитино!

Молодий Сньолфур замітив здивовано сильне зворушення купця.

— Мій батько, старий Сньолфур, ніколи не плакав, — сказав він і додав по хвилі: — Від малої дитини і я не плакав. Правда, мені приходило до плачу, тоді, як я побачив свого батька мертвим, але я боявся, що я його цим розсерджу. Тому я здержав свої сльози і...

І молодий Сньолфур кинувся плачучи в обійми купця.

Переклав Роман [illegible]имко.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Два роки істнування хору Бандуриста.

Отсе минає два роки від основання в Ню Йорку незалежного світського хору Бандурист.

Члени-оснувателі хору, з яких більшість видержала на своєму пості до нині, поклали собі за завдання плекати українську пісню як серед своїх, так і чужинців.

Під умілим артистичним проводом свого дірігента, п. Ю. Кириченка, хор в короткім часі вишколився й своїми виступами зєднав собі симпатію й признання не лише українського громадянства в Ню Йорку й околиці, але й Американців.

Удачні виступи навіяли хористів запалом і охотою до дальшої й ширшої праці.

На жаль, богато плянів і проєктів не вдалося здійснити, бо хористи, звязані своїм особистим заняттям, не могли в цілости віддатися штуці.

За час свого істновання хор дав 24 більші виступи, з чого 13 для української публики, 8 для Американців, 3 виступи на радіо і наспівав два рекорди різдвяних колядок. Майже всі виступи були прихильно принята критикою. Головно на Американців наша пісня робила велике враження. Предсідателька товариства „Нейборгуд Тічерс Асосіейшен" у своїй подяці хорови за участь в концерті сказала таке:

„Коли гляджу на ваші строї і слухаю вашої пісні — мене наповняє завість і сором: Ми, Американці, ще немовлята в порівнанню з вашою старою і глибокою культурою".

З боку українського громадянства хор теж знаходив прихильність. На жаль, ся прихильність була досить пасивна. Зате активні громадяни, які моглиби богато помогти хорови, нераз підносили проти хору докори за те, що хор за свої виступи жадав заплати.

В тім місці зверну увагу на гадку, що хор повиненби співати даром. Хор має свої видатки: він мусить мати льокаль на проби; він мусить мати дірігента; він мусить справити собі ноти; він мусить часто наняти костюми для виступу і такі наші видатки покривати. Так, приміром, з браку фондів хор став великим довжником супроти свого дірігента. На щастя пан Кириченко ставить користь загальній справі вище своєї особистої. Колиб не се, то хор був би вже давно розбився.

З браку фондів хор до нині не спромігся на власний льокаль і за перший рік свого істнування мусів сім разів вандрувати з одного комірного в друге, аж вкінці причалив під дах американської інституції, де за малу рекомпензату дістав чудовий льокаль.

Хор потребує гроша не тільки на покриття своїх коштів, получених з виставами й виступами в Америці. В рідному краю є богато музичних інституцій і инших справ, звязаних з музикою, які потребують фінансової піддержки. Ту піддержку повинні дати тутешні музичні товариства. Щоби добути гроші на свою працю, хор пробував тих способів, котрих уживається звичайно в культурних народів. У тій ціли він урядив самостійні концерти. Колиб наше громадянство підпомогло хор у наших власних концертах, тоді хор не тільки нічого не бравби за виступи, але й ще самий доложивби на якусь добродійну ціль. Таких концертів хор дав три: в Ню Йорку, в Перт Амбою й Нюарку. Ті три концерти дали хорови поверх сто пятьдесять долярів недобору.

Не лишилося тепер хорови нічого инчого, як домагатися заплати за виступи на святах і концертах. Та аранжери сих свят хочуть зібрати як найбільше доходу на добродійні цілі. Тому вони починають нарікати на хор, що жадає заплати за виступ. Деколи нарікають, що хористи заробляють сими виступами, тоді як хорови по оплаті видатків лишається в касі не більш як 10 або 15 долярів, на котрі теж жде богато видатків.

Тих кілька уваг про внутрішні відносини хору певно переконають людий доброї волі, котрі розуміють потребу існування такої інституції, як хор. Коли такий хор має істнувати, то його треба піддержувати. Піддержати його може тільки громадянство, котрому він служить. Частину видатків покриють ті, що дають там свою працю, себто спів. Решту, надзвичайні видатки, получені з виставами, треба покрити або в. спосіб, як досі робилося, через плачення хору за виступи, або підпиранням спеціяльних підприємств хору, як се пробував хор. Не може преціnь так бути, щоби ми чванилися, що ми співучий нарід і любимо музику, а для піддержання сеї штуки не хотіли дати гроша ніяким способом.

Хочу ще сказати кілька слів на адресу тих, що виступають проти самого існовання такого світського хору. Зі сторони дірігентів церковних хорів чуємо нераз на нашу адресу просто дивачні видумки. Закидають Бандуристови, що він розбиває церковні хори. Такий закид може вийти тільки від жовтих трусів, які бояться поважнішого конкурента, бо самі заліниві, щоби себе, або других чогонебудь навчити. Бандурист не тільки не виступав проти ніякого церковного хору, але ще впливав на своїх членів, які належать також до ріжних хорів, щоби вони не занедбували також і тамтих обовязків.

Завдання хору світського є цілком инше від церковного. Нема мови, щоби вони собі мішали. Навпаки, ми далиби великий доказ національної і культурної зрілости, якби всі тутешні церковні хори створили один великий світський хор, для обслугування загально-народних потреб. Наша пісня, яка є для нас і розривкою й історією і молитвою, повинна нас всіх єднати, без ріжниці на політичні чи релігійні переконання.

Дальше істнування хору і його праця залежить від нашого громадянства. Коли воно переконає хор чинно, що хор для нього потрібний, хор буде далі істнувати й працювати. Колиж воно далі буде відноситися до хору пасивно, тоді безперечно шкода буде труду, задля якого хористи часто жертвують свої особисті справи.

Тепер хор приступив до вивчення нових пісень. Добра нагода для тих, що мають голос і люблять рідну пісню, приступити до нашого товариства. Головно просимо свідомих батьків, яких діти може не читають українських часописів, щоби вони наклонили їх вступити до хору. Це нічого, що вони тут роджені. Красу нашої пісні вони відчувають відразу, бо замилування до неї передається з покоління в поколінне. Проби хору відбуваються все в понеділок від 8 до 10.30 вечером у Крістодора Гавз, евеню Б і 9 ул. на четвертім поверсі в Мюзік гол.

Е. Ляхович.

МІКІЗ РАКС, ПА.

Американська ґазета про свячення образів в українській церкві.

"The McKees Rocks Gazette" з дня 10. листопада писала:

DEDICATE PAINTINGS

Interior of St. Mary's Ukrainian Church Splendid Example of Ukrainian Art

The interior decorations of the St. Mary's Ukrainian Church, an endeavor that has been in progress for several months, were dedicated Sunday when Allegheny county Ukrainians joined with the congregation in an all-day program.

The activities started shortly before 11 o'clock when members of the congregation and church societies formed in line at the church and marched to the O'Donovan bridge to meet a delegation from Carnegie, arriving in special cars. The various groups then joined and headed by Samuel Sokol traversed the principal streets of the Bottom, arriving at the church at 11 o'clock to take part in the dedicatory mass, with the Very Rev. Joseph Zuk, of Carnegie, officiating and assisted by Rev. Kulmatycky, local pastor. A chorus of fifty voices, under the direction of S. Yagelo, of Carnegie, augmented the services and rendered a number of sacred song numbers.

Following the services at the church the congregation and guests gathered at the Ukrainian Hall and joined in a banquet that taxed the capacity of the hall. Later, at 4 o'clock, the Carnegie Choir gave a concert in honor of the Ukrainian patriots who defended the mother country when it was besieged by the Poles.

The art work and decorations dedicated Sunday were completed under the direction of Michael Myrosh, of New York, a noted artist, and have already attracted the attention of other artists because it is believed that this is the first example of interior church decoration in the Ukrainian style. It is said that the paintings cost in the neighborhood of $15,000, of which $2,500 was subscribed by the choir.

The church committees, under the direction of President S. I. Kostecki, are planning other improvements.

СЕН КЛЄР, ПА.

Театральна вистава.

В неділю дня 10 листопада відограно в галі місцевої гай скул представлення „Кохайтеся, чорнобриві". Виставу дано заходом п. Ю. Березівського.

Представлення те бачила я вже раз, коли була в Рачестер на Конвенції У. Н. Союза, й воно припало мені дуже до вподоби. Зміст взятий з поеми, Т. Шевченка „Катерина". Є це дуже поучаюча штука, а особливо поучаюча для наших дівчат.

Перед представленням сказав слово о. Коваль, котрий пояснив публиці зміст штуки. Аматори відограли свої ролі дуже добре, рівнож і співи випали добре. На сцені бачили ми гарні українські строї, що аж мило було глядіти.

Підчас павзи грав на скрипці п. Ю. Березівський.

Галя була битком набита. Прийшли люде й з околичних місцевостей.

При кінці забрав ще слово о. Коваль і висказав свою радість з приводу такої вдачної вистави. Публика відспівала „Май контрі" і „Ще не вмерла" й розійшлася вдоволена домів.

Калина Грабарович.

В суді.

Ну, пане Кноблявх, чи признаєтесь до вини?

— Вибачте, пане суддя, хочу наперед почути, що скажуть свідки.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОБИ МИ ТАК ДЕРЖАЛИ СЕБЕ В АМЕРИЦІ, ЯК ДЕРЖАТЬ СЕБЕ В КРАЮ.

Того літа відвідав я рідну землю. Зі свого рідного села Дрогоїва засилаю до редакції „Свободи" фотографічну знимку, на якій представлений наш „Сокіл" з Дрогоїва. Тільки поглянути на ті українські мундури й на ті молоді лиця, то аж серце радується. Або наші дівчата, наші Сокілки на конях, аж мило глянути.

Жию в Америці вже 18 літ і отсе перший раз відвідав рідне село й нашу рідну землю. І не можу надивуватися, звідки там набралися люде такого духа, хоч над ними лютує ляцький наїздник. Де я тільки не говорив з людьми, а у всіх дух бадьорий, всі ждуть на нову розправу з Поляками. Я з дива не міг вийти. Коли я дивлюся на наших американських Українців і порівную їх з нашими братами, що ми їх оставили по наших селах, то мені нераз видається, що ми не рідні брати, що ми, американські Українці, мабуть іншої породи й з иншої землі походимо. Бо тут так тяжко знайти людей з запалом, а там я бачив господарів, що боролися в рядах нашої армії і ранеными були, а ще тепер готові кождої хвилі до нової боротьби. От нам би того завзяття в Америці.

Петро Шило,
Плейнфіл, Н. Дж.

Купує селянин корову й питає, чи добра. — Добра, тільки при доєнні копає. — То нічого, каже мужик, бо я сам її не дою, лише моя жінка.

ЗІ СПОРТУ.

Українська футболова „звізда".

Богато американських ґазет подає на своїх спортових сторінках довші новинки й статті про успіхи українського грача Бронка Нагурського. Він є студентом Минесотського університету. Родився він у Інтернешенел Фолз, у стейті Минесоті. Ґазетярі описують його, що він має шість стіп і два цалі висоти та 206 футів ваги.

Замітністю у грі Нагурського, що здобула йому широку славу в спортовім світі, є те, що він грає однаково добре на кількох позиціях у футбол. Кажуть, що як Нагурський прийшов до Минесотського університету та зголосився на поли до гри в футбол, „ковч" спитав його: „А на якій позиції ви граєте?"

Нагурський відповів: „А котра позиція в вас не обсаджена?"

Пишуть теж американські ґазети, що як Бронко прийшов до университету, пішла чутка, що Бронко Поляк. Деякі Поляки запалилися до нього. Вони тільки й говорили, що про свого славного земляка. Зібралися нарешті Поляки урядити йому приняття на обіді. Прийшов обід, засіли студенти до обіду, а почесного гостя нема. Стали його шукати. Найшли нарешті.

„Скоро", — кажуть йому. „Ходи на обід".

„Я не йду", — каже Нагурський.

„Чому ні? Що сталося?" — питають його.

„Вони" — каже Нагурський, „дають мені обід, бо гадають, що я Поляк. А я не Поляк. Я Українець".

П. Ковальчик (Перт Амбой, Н. Дж.)

ОСІННІ НАСТРОЇ.

1. Осінь.

Поля вже пустіють,
І небо сіріє.
Поморщились хмари —
Вже й сонце не гріє...
Потративши листя,
Колись так богате,
Дерева зчорнілі
Сумні бовваніють...

І люди не ці вже
Веселі і жваві;
Лінниві, понурі,
Тяжкі і оспалі.
Їх думка підбита...
Туга обгорнула
Їх серця: щож дасть їм
Зима ще лютіша?...

Сумнаж ота осінь,
Сумна і плаксива —
Не люба серденьку!
Бо в глиб запустила
Й жалем оповила
Всю душу, ґустеньким
Судьби павутинням —
Життя нудна осінь!...

2. Лиш вір у свої сили!

„Ось, глянь, моя мила:
Кругом рука смерти
Свій слід розкидає:
Там квіти зівялі
В красі повмирали;
Он листок спадає,
Вітрами подертий;
Сум в серцю споївся!"

„Нічого, мій милий!
Це тільки на хвилю,
Бо знов завитає
Весна народійна;
Життям заквітчаєсь
Тай радість, надію
В душах наших збудить,
Любовю їх злучить!"

„Вже й сонце за гори
Як скоро сідає,
А темної ночі
Зловіщії тіни
Нас в свої обійми
Так давлять могучі!
Зневіра зїдає
Луч щасної долі!"

„Не бійсь темних ночей
Ти, серцю коханий;
Бо знов сонце встане
Сильне і погідне,
Що вбе холод ночі,
Розтопить зневіру
І в щастя нам віру
У серцях огріє!"

„Ми зріднені горем,
Недоленьки діти,
Ми все переможем!
І будем стреміти
До ясного сонця!
Любов наша щира
І праця мозольна
Здобудуть нам долю —
Лиш вір в свої сили,
Коханий, мій милий!"

3. Буря.

Бурі вітер злий шаліє!
Страх, шаліє-скаженіє!
Дре ніжний лист з деревини
І жене ним у безвісти!
Щоб втопить 'го десь в просторі?
Чи втопить 'го серед моря?
Ох! чому-ж лист загибає?
Чи тому, що сил не має?

Вороги злі і шалені,
Ох! Шалені і скажені,
Друть нам душу з середини,
Серце колять, тіло ранять!
Щоб убить завзяття Духа?
Закріпить неволі пута?
І чого-ж вни бенкетують?
Чи тому, що смерть вже чують?

Ой, шалійте, скаженійте!
Від побіди хоч пянійте,
Вороги-кати проклятії!
Та гряде вже час відплати!
У могилах і таборах,
По тюрмах і темних норах:
Пімсти сила доврівае!
Бурі грім страшний збираєсь!

Розваляться ваші трони!
Заголосять волі дзвони!
І нестримний Дух свободи
Злетить в села і городи;
Сильним вітром-ураганом
Збурить маси Гайдамаків,
Тай залле вас морам пімсти!
Бурі грім вас вбе огнистий!

4. Прийде весна.

Це не вітри по полю виють,
Що аж серце камяніє. —
Страшний одчай так з болю виє,
В судорогах костеніє!...

Не тумани це над ріками
До схід сонця розтопають —
Це на дні вод брудних зникає
Зла зневіра — потопає!

Не осени це плач конає
Від страху морозних днів —
Це горя сум десь загибає,
Побитий духом надійним!

А гарт зими і лють морозна
Тяжких днів ярма-неволі
Геть проженуть нам жалі скорбні,
Заморозять підлу кволість

Тай загартують нас до трудів,
Засталять нам наші серця
І гнів загострять нам у груди —
Тіло стане гейби криця!

Це тільки зло від нас тікає
Що много горя нам зчинило.
Тож не страхаймось! Хай щезає!
Прийде весна й ми віджием!

СТАРИННІ ЗНАХІДКИ НА ВОЛИНІ

Села Борони, Дружкопіль, Борочиці, Звиняче і повітове місто Горохів на Волині — це прастарі людські оселі, які згадується в найдавніших городських документах.

В тих околицях викопали в червні 1928 р. залізничі робітники, заняті при будові нового залізничого шляху між Стояновом і Луцьком, **богато староримських срібних грошей у срібних збанах.** Крім того найшли **велику золоту медалю, глиняний горнець, повний срібних грошей із староримських часів і пропавшу золоту тацку, з прикрасами** (як зізнали робітники), подібними до орнаменту на згаданій медалі.

Скарб цей викопали в ріжній глибині від 60 цм. до 2 метрів на просторі залізничої стації недалеко Борочиць над величезним колись ставом, що лучився зі ставом і мочарями в Боронах. Місце це є кілька км. від давних городищ і замків у Боронах і Звинячому та від великої вартівні (що ще до нині заховалася) т. зв. Траянового Валу серед недоступних колись багон між Боронами та Борочицями.

Згідно із зізнаннями робітників, які грішми поділилися та в значній части розпродали їх, викопано за одним разом на борочицькій стації **около 50—60 кг. староримських срібних грошей**, переховуваних у срібних збанах і глиняних горшках. Разом із тими судинами викопали і цю пропавшу золоту тацку, а згадану золоту медалю знайшов инший робітник також біля тієї стації, в землі, яку викинули давніше при глибшому копанні. Крім того **найшли богато костей мамута і закаменілих передпотопових звірят.**

Усі робітники та дозорці оповідали, що взагалі від початку робіт при будові залізничого шляху Стоянів-Луцьк знаходили часто ріжні **кости, горшки, поодинокі старі монети і ріжні металеві предмети (бронзові, срібні, золоті).**

Робітники оповідали, що десь в околиці борочицької стації викопано **щирозолотий збанок, повний самих дукатів.** Що з ним сталося, годі ствердити.

Поліції вдалося видістати від робітників і торговців лише незначну скількість знахідок. Із великої скількости грошей відібрала поліція всього около 8 кг., решту перетоплено, або укрито. Це срібні монети т. зв. **сольди** (солiді) та **денаври** проміром 15—17 мм., около 1.5 до 2 мм. грубі, не дуже заплісніли, але рисунки затерті.

Ювілери ствердили, що в тих грошах є около 75 проц. чистого срібла. Походять ці гроші з кінця І-го і ІІ-го століття після Христа, себто з часів, коли карбівня римського цісарства була занедбана і в упадку. Карбували тоді гроші свобідно ріжні італійські міста. Удержавнив і впорядкував карбівні та довів до мистецької висоти щойно Константин Великий (323—337). На найдених монетах із одного боку є голови римських цісарів з написами: Тита (79—81), Нерви (96—98), Траяна (98—117), Гадріяна (117—138), Антонія Пія (138—161), Марка Авреля (161—180), Люція Вера (161—169), Комода (180—192) та кілька Септіма Севера (193—211) і Люцини, Криспіни та Фавстини; з другого боку зображені відомі алегорії, емблемати й атрибути володарів.

Цікавіші ніж гроші є найдені посудини, в яких монети були сховані та закопані.

Одна посуда на воду або вино, яйцеватої форми. Такі посудини носили Римляни підчас далеких походів і подорожі, на ремінцях або шнурках, завішених на шиї, або перевішених через рамя. Посудина має довгу шийку з вузьким отвором, який затикали срібним або деревляним чопом, завішеним на ланцюжку або шнурку до вушка. Згадана найдена посудина є з **гладкої срібної бляхи,** грубої на 1 мм. Важить 54.4 дкг.

Щоби видістати сховані в посудині гроші, робітники відломили насамперед долішній кінець, а потім поломили горішню часть із шийкою або накривкою.

Більший і гарніший є другий **збан,** з відломаним долішнім кінцем. Бляха срібна, груба на 1.5 мм., в формі грушки. Високий (із шийкою) на 28 цм. Важить 1 кг. 205 гр. Прикрашений орнаментом — листям аканту, а вгорі пятираменна зоря. Орнаменти ці доказують, що це пізніший римсько-візантійський виріб.

Найцікавіша знахідка це **велика медаля, вилита з чистого золота дукатового. Важить около 30 грамів,** промір медалі 9 цм., груба около 4 мм. Вушко в формі рурки, проміром 7 мм., **прикрашене дрібними жемчугами,** величини зеренець маку. На медалі зображене погрудля цісаря. На гладкім тлі поза головою цісаря є напис: „DNIOVIANUS" а перед лицем: P. F. PERP. AUG. це значить: „Домінус ностер Іовіянус Піюс Фелікс Перпетуус Августус" (Пан наш Йовіян Пій, щасливий, вічний, величний). З другого боку зображений цісар, що сидить на престолі. Цісар у короткім панцирі та довгій тозі. На голові вінець зіпнятий стяжками. В правій, трохи піднесеній руці, пальма, в лівій скиптр. У стіп цісаря клячить перед престолом жінка з вінцем у руках. Позаду стоїть Вікторія, богиня побіди, з легко піднесеними крилами, в обох піднесених руках держить лаврові вінці. На цій стороні напис: GUADIUM ROMANORUM CONSPECTUS (Образ Радости Римлян).

Це велика медаля, вилита з золота в честь римського цісаря Клявдія Йовіяна, що **володів не цілих вісім місяців** (від 27. червня 363. року до 17. лютого 364-го р.

Як полковник гвардії (Примус ордініс доместікорум) проголошений цісарем офіцирською военною радою, заключив Йовіян (Флявій) **соромний мир з Персами та скасував строгі протихристіянські релігійні едикти свого попередника Юліяна Апостата, установив християнське віроісповідання офіціяльною релігією цілої римської держави.** Згадана медаля вибита на памятнику обох тих діл Йовіяна. Відступлення Персам територій та міст (Нізібіс), кроваво виборених його попередниками, часть війська не вважала соромною умовиною мира, а конечністю, щоби так урятувати римську армію, яку окружив був уже з усіх боків побідний ворог. Колиб не цей мир, військо було би пропало.

Зломання ідолопоклонства зображає клячуча **невільниця та характеристичний вчасно-християнський тоненький крестик, на якій оперся цісар лівою рукою, замісць на палиці авгурів (ворожбитів), як це представляли на медалях і монетах попередніх цісарів.** Також хрест благословлення правою рукою на передньому боці медалі доказує **даний християнству мир і цісарську опіку.**

Тому, що Йовіян володів дуже коротко, то монети з визерунком того цісаря є дуже рідкі: **Найдена медаля Йовіяна це незнаний в історії унікат.**

Дальші досліди може викажуть, чи ці скарби на такій далекій півночі оставили легіони старинних Римлян, чи купці або подорожні при якійсь пригоді.

Про похід римських легіонів у волинські сторони доказувало би це, що в тих околицях часто знаходять староримські гроші в більших скількостях і нерідко подибувані в цих околицях вали цісаря Траяна.

Згаданий найдений глиняний горнець із двома вухами, здається, є пізніший **східний** виріб.

Золота медаля Йовіяна, глиняна посудина та около 5 кг. срібних грошей **переховуються в воєвідськім уряді в Луцьку,** а оба срібні збани й около 4 кг. грошей в касі скарбової палати у Львові. Львівський повітовий суд видав присуд, яким **конфіскується цілу знахідку для державного музею археольоґії в Варшаві.**

Сподіються ще віднайти й пропавшу золоту тацку.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СТ. ЛУІС, МО. Жін. Тов. Любов, від. 373, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, в год. 2.30 пополудни, в Укр. Нар. Домі, 1523 Hickory St. Уряд просить всіх членів прибути, бо буде вибір нового уряду. — Анна Громоцька, предс.; Параня Щупляк, кас.; Текля Єзуско, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Тов. Запорожська Січ, від. 284, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, точно в годині 2-ій попол., в гали Укр. Нар. Дому, 1020 N. 9th St. Уряд має здати справоздання за сей рік по чім наступить вибір уряду на 1930 рік. Проситься всіх членів, як мущин так і женщин, прибути на сі збори. — Дмитро Іващук, гол.; Олекса Петришин, кас.; І. Ч. Тишкович, писар.

МІКІС РАКС, ПА. Бр. св. Володимира, від. 91, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 8. грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Нар. Дому. Проситься всіх членів прийти на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1930 рік і другі важні справи. Будемо принимати нових членів без вступного до Бр. і У. Н. Союза. Котрий член не прийде на мітінг буде караний після саттута. — Андрій Гальчак, предс.; Павло Панчак, кас.; Василь Рудавський, секр.

МІКІС РАКС, ПА. Бр. Пресв. Богородиці, від. 258, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 8. грудня, в годині 2-ій пополудни, в гали Петра Мудрика, 413 Ella St. Проситься кождого члена явитись на річнім мітінгу, бо будуть важні справи до полагодження; буде вибір нового уряду і роздача календарів по ціні 30 ц. за примірник. Котрий член не буде на мітінгу заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — Мик. Афтанас, предс.; Петро Кріль, секр.; Михаїл Троян, кас.

ПОРТЛАНД, ОРЕГОН. Тов. ім. Івана Франка, від. 92, повідомляє, що річний мітінг відбудеться в годині 2-ій пополудни, в неділю, 8-го грудня, в домі К. Топоровича, 822 Montana Ave. До полагодження є невикінчені справи і вибір уряду на 1930 рік. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Семен Богачик, пр.; Гавриїл Пелех, секр.

СТ. ФРАНКОІС, МО. Бр. св. Благовіщення, від. 50, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що річний мітінг відбудеться 8-го грудня, в 12-ій годині, в гали парафіяльній. Проситься, щоби всі члени явилися на тім мітінгу бо буде вибір уряду на 1930 рік і роздача календарів по 30 ц. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Йосиф Греськів, гол.; Іван Була, секр.

ОЛІЄН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 14. грудня, в годині 7-мій вечером. Проситься всіх членів явитись на сім мітінгу і в означений час, бо буде богато справ до полагодження та вибір відділових урядників на 1930 рік. Довгуючих членів взивається, щоби вирівнали свої вкладки. Кождий член щоби мав гроші за календар, котрий роздається на сім мітінгу. Не явившийся член заплатить кару після ухвали. — Мих. Сеник, І. Непорадний, Г. Підскальний.

ҐЕРИ, ІНД. Отсим подається до загального відома членам Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 100, що річний мітінг відбудеться в неділю, 8. грудня, в годині 2-ій пополудни, в Нейборгуд Гавз, 1700 Adams St. Буде вибір уряду на 1930 рік і другі важні справи. Кождий член обовязаний явитись на сей мітінг. — Іван Лавровський, предс.; Андрій Цебак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. О. Николая, від. 341, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 8-го грудня, в гали У. Н. Дому при В. 14-тій вул., точно в годині 1-ій попол. Тому, що є много важних справ до полагодження просится членів зійтись на час, Буде річне справоздання і вибір уряду на 1930 рік. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости, бо після статута довгуючий член не може бути вибраний урядником. — Ст. Палівода, предс.; В. Яцишин, кас.; Ів. Крещіглова, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. О. Николая, від. 128, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться дня 8. грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній, 2445 Іст 31 ул. Буде справоздання за рік 1929 і вибір уряду на 1930 рік. Кождий член окрім своєї вкладки має заплатити 30 ц. за календар У. Н. С. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки. Не явившийся урядник заплатить кари 1 дол., а член 50 ц. — Мих. Шемчик, предс.; Волод. Каршень, секр.; Мих. Савчин, кас.

ДЕРРИ, ПА. Сестр. Усп. Пр. Діви, від. 303, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членкинь, що річний мітінг відбудеться 8-го грудня, в годині 1-ій пополудни. Буде справоздання за 1929 рік і вибір уряду на 1930 рік. Довгуючі мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Катерина Королевят, предс.; Анна Куземчак, кас.; Катерина Байтс, секр.

ТАЙТУСВІЛ, ПА. Тов. ім. Ів. Франка, від. 72, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що річний мітінг відбудеться в неділю, 8-го грудня, в год. 1.30 пополудни, у власнім домі під ч. 209 Ворен стр. Обовязком є кождого члена явитися на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени, котрі не будуть присутні на річнім мітінгу і не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. Буде вибір уряду на рік 1930. Не явившийся на сей мітінг член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — А. Федик, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Річні збори Тов. Мир, від. 324, відбудуться 8-го грудня, в годині 3-ій пополудни, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул. На сі збори кождий член мусить явитися і вирівнати свої залеглости, бо інакше буде суспендований. — Петро Протасевич, предс.; Ник. Зубик, кас.; Петро Семенюк, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ